

фитографических и гидрографических понятий. Все проанализированы микротопонимы делятся на несколько семантических подгрупп, которые представлены разным количеством названий.

Ключевые слова: апеллятив, микротопоним, положительный / отрицательный рельеф.

Summary

The article analyses nearly 350 names of microobjects of the region mentioned, motivated by geographical names to denote orographical, phytographical, hydrographic terms. All the microtoponymy are divided into several semantic subgroups, realized by different quantity of names.

Keywords: appellation, microtoponymy, supplementary/negative relief.

УДК 811.16'373.611

Жарко С.Ю.,

кандидат філологічних наук,
Дніпропетровський національний
гірничий університет,

Шпітько І.М.,

кандидат філологічних наук,
Дніпропетровський національний
університет ім. Олеся Гончара

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЛОВОТВІРНОГО ГНІЗДА З ВЕРШИННИМ СЛОВОМ “МОРЕ” В РОСІЙСЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ І СЛОВАЦЬКІЙ МОВАХ

Порівняльний аналіз словотвірних систем як генетично споріднених, так і не споріднених мов постає актуальним, оскільки дозволяє не лише виявити лінгвістичні універсалиї загальної дериватології, а й допомагає глибше охарактеризувати формальну й семантичну структуру похідного слова й комплексних одиниць словотвору кожної мови, з'ясувати їх роль у процесі мовної номінації.

Концептуалізація об'єктивної дійсності має в різних мовах свої особливості, зумовлені, зокрема, структурою мови. Тому зіставлення словотвірних систем різних мов сприяє виявленню похідних одиниць, які є ментальними репрезентаціями досвіду й знань людини.

Дослідження похідних лексем базується в першу чергу на визначенні їх семантичного простору та словопороджувальних властивостей. На цій підставі перспективними є праці, у яких розглядаються не окремі похідні слова, а словотвірне гніздо. Під словотвірним гніздом розуміємо “впорядковану відношеннями похідності сукупність слів, для якої характерна спільність кореня” [8, 7]. Кожне словотвірне гніздо має визначену структуру і кожен його компонент посідає передбачене системою мови місце. Усі деривати у гнізді розташовані за принципом послідовного підпорядкування одних іншим, що виявилось в ступінчатому характері словотворення [3, 420].

Саме словотвірне гніздо дає найповніше уявлення про семантику кореня, який виступає змістовим ядром, “загальною семантичною базою цілої низки

споріднених слів” [6, 17]. Воно сприяє з'ясуванню словотвірної спроможності того чи того кореня, дозволяє визначити набір можливих похідних утворень, у яких так чи інакше виявляються смислові зв'язки з мотивувальним.

Вітчизняна лінгвістика оперує плідними дослідженнями, у яких аналізуються словотвірні гнізда, зокрема з вершинними дієсловами мовлення мислення, руху (М. Голянич, С. Гірняк, Г. Василевич, М. Лесюк) тощо. У низці праць розглянуто словотвірні гнізда з окремими вершинними іменниками та прикметниками (В. Березенко, О. Дияк). Особливе значення для розвитку загальної дериватології мають праці, у яких порівнюються структурно-семантичні параметри словотвірних гнізд у споріднених мовах (Н. Ярошенко, О. Стишов, А. Шайхулов, Н. Халіулліна). Такі дослідження сприяють виявленню національно-культурної специфіки гнізда як лексичної мікросистеми. З цією метою до аналізу залучаються словотвірні гнізда, вихідні слова яких становлять собою семантичні універсалиї і мають широкі словотвірні зв'язки.

Мета нашої статті – проаналізувати словотвірні гнізда з вершинним словом “море” в російській, українській і словацькій мовах, порівняти їх структуру, установити відмінності у семантичному наповненні співвідносних дериватів та засобах реалізації їх значення, спираючись на такі лексикографічні джерела, як “Словообразовательный словарь русского языка в двух томах” О.М. Тихонова, “Кореневий гніздовий словник української мови” Є.А. Карпіловської, “Великий тлумачний словник сучасної української мови”, “Словник кореневих морфем словацької мови”, “Морфемний словник словацької мови” та “Короткий словник словацької мови”.

Лексема “море” за походженням є спільнослов'янською [10, 205], тому вживається в усіх слов'янських мовах і формує подібні, утім не однакові за своїм складом словотвірні гнізда. Відмінності в структурі словотвірних гнізд з однаковою вершинною лексемою в різних мовах можуть бути спричинені як лінгвальними, так і позалінгвальними чинниками. Набір дериватів залежить переважно від лексичного значення твірного слова, його частиномовної належності, сполучуваності з іншими словами, частоти вживання тощо.

Похідні одиниці об'єднуються в словотвірні гнізда на базі лексичних, як правило, прямих значень мотивувального слова.

“Великий тлумачний словник сучасної української мови” подає такі лексичні значення іменника “море”: 1. Частина океану – великий водний простір з гірко-солонною водою, який більш-менш оточений суходолом. // Дуже велике озеро з такою водою; 2. Дуже велике штучне водоймище. *Каховське море*; 3. *перен.* Поросла, вкрита чимось, велика, безмежна площина; 4. *перен.* Велика кількість чогось [3]. Аналогічні тлумачення містять і словники російської мови [1].

У “Короткому словнику словацької мови” зафіксовано лише одне пряме значення іменника “море” – “могутня маса солоної води, що заповнює простір між континентами” [11].

Певні відмінності у значенні лексеми “море” знаходимо в “Короткому словнику словацької мови”, який фіксує лише одне її пряме значення – “могутня маса солоної

води, що заповнює простір між континентами” [11]. Така узагальненість лексичного значення в словацькій мові аналізованого слова пояснюється, на нашу думку, позалінгвальними чинниками – географічним розташуванням Словаччини в центрі Європи та відсутністю її виходу до морського узбережжя. Очевидно, вони і впливають на національно-культурну специфіку словотвірних гнізд, як і на формування лексичного та фразеологічного рівнів мов, які показово, яскраво репрезентують мовними номінаціями всі прояви людського життя. Так, у фразеологічній підсистемі російської та української мов поширеними є ідіоми з компонентом “море”, аналогами яких у словацької мови виступають фразеологізми з іншими лексемами. Порівняймо: *ждать у моря погоды – čakať celú večnosť, čakať so založenými rukami, за морем – za horama-za dolami, море по коліно кому-л. – nebojí sa ani čerta, svet mu je gombička, со дна моря достать – vyhrabať spod zeme.*

Аналіз досліджуваних словотвірних гнізд показує, що мотивувальними для дериватів, утворених від слова “море”, виступають його прямі значення. Наприклад, *море – моряк / моряк / náborník* (“особа, що має відношення до моря”), *море – морской / морський / nábornický* (“ознака за відношенням до моря”), *море – заморье / замор'я / zámorie* (“місце за морем”).

Словотвірне гніздо з вершинним словом “море” нараховує в російській мові 55 дериватів, в українській – 51, а словацькій – 29. Ці показники дозволяють зробити висновок, що аналізоване словотвірне гніздо характеризується незначною розгалуженістю й невисоким словотвірним потенціалом. Така закономірність аналізованого гнізда пояснюється у першу чергу частиномовною належністю вершинної лексеми. Як відомо, словопороджувальні можливості слів зумовлені їх лексико-синтаксичними зв'язками. Іменник як лексико-граматична категорія слів значно поступається дієслову і, відповідно, словотвірні гнізда з субстантивною вершиною менш чисельні, ніж гнізда з вершиною-дієсловом.

Словотвірне гніздо з вершиною “море” формується порівняно з незначної кількості словотвірних парадигм – сукупності усіх безпосередніх похідних того чи того твірного на певному ступені похідності та словотвірних ланцюжків – ряду спільнокореневих слів, пов'язаних між собою відношеннями послідовної похідності.

Досліджуване словотвірне гніздо охоплює в російській мові шість словотвірних парадигм з вершинами “море”, “моряк”, “морской”, “помор”, “поморье”, “мореходный”, в українській – сім: “море”, “моряк”, “морський”, “помор”, “помор'я”, “примор'я”, “морехідний”, а в словацькій мові – три: “more”, “náborník”, “romoran”.

Найбільшу за кількістю словотвірну парадигму в порівнюваних мовах утворюють деривати першого ступеня похідності, які, порівняно з іншими елементами гнізда, мотивуються безпосередньо іменником “море” і перебувають з ним у найтіснішому семантичному зв'язку. Парадигма, вершиною якої виступає слово “море”, у досліджуваних мовах представлена різною кількістю похідних номінацій: у російській та українській мовах по 30 лексем, у словацькій – 21. Такі відмінності в структурі словотвірного гнізда пояснюються кількома причинами. По-перше, кількість похідних у російській та українській мовах є більшою за рахунок

конфіксальних локативів, у яких передкоренева морфема репрезентує різні просторові модифікації відносно позначуваного твірним словом, а також конфіксальних прикметників, мотивованих прийменниково-іменниковими конструкціями, наприклад: рос. *взморье, заморье, приморье, поморье, приморский, заморский, поморський*; укр. *узмор'я, примор'я, помор'я, замор'я, надмор'я, приморський, поморський, заморський, надморський*; слц. *prímorie, zámorie, prímorský, zámorský*. По-друге, замість цілої низки дериватів російської та української мов у словацькій мові вживаються аналітичні конструкції: рос. *морюшко* – укр. *моренько* – слц. *širé more*, рос. *моряна* – укр. *моряна* – слц. *viator od mora / z mora*, рос. *морянка* – укр. *морянка* – слц. *morský viator*, рос. *лукоморье* – укр. *лукомор'я* – слц. *morská zátoka*, рос. *североморец* – укр. *північноморець* – слц. *námorník severomorského loďstva*.

Зіставлення способів словотворення вторинних лексем, що є одиницями розглянутої парадигми, дозволяє встановити, що найменування першого ступеня похідності утворюються різними способами словотворення – суфіксальним, конфіксальним, основоскладанням та словоскладанням.

Домінувальним способом словотворення у російській та українській мовах виступає основоскладання (13/14 похідних): рос. *мореплавание* – укр. *мореплаводство*, рос. *мореплаватель* – укр. *мореплавець*, рос. *мореходство* – укр. *мореходство*, рос. *морепродукт* – укр. *морепродукт*.

Продуктивним також є конфіксальний спосіб творення (9/11 похідних), яким утворено здебільшого локативні номінації, що зумовлено семантикою твірного слова “*море*”: рос. *заморье* – укр. *замор'я*, рос. *заморський* – укр. *заморський*, рос. *приморье* – укр. *примор'я*.

У словотвірній парадигмі словацької мови переважають деривати конфіксального способу творення: *prímorie, zámorie, námorník, námorný, nadmorský* та под.

Найменшою активністю на першому ступені деривації в аналізованих слов'янських мовах вирізняється суфіксальний спосіб творення: рос. *морюшко* – укр. *моренько*, рос. *моряк* – укр. *моряк*, рос. *моряна* – укр. *моряна*. Проте у російській та українській мовах суфіксальних утворень більше, ніж у словацькій. Остання має один такий дериват – *morský*.

Лексикографічні джерела словацької мови фіксують три номінації *morský, námorný* та *námornícky*, які відповідають східнослов'янському *морской / морський*. Уживання цих дериватів у словацькій мові регулюється їх семантико-синтаксичними зв'язками. Так, напр., *morský* сполучається з іменниками на позначення природних реалій (*морской берег* – *morský breh*, *морская вода* – *morská voda*, *морской воздух* – *morský vzduch*, *морское течение* – *morský prúd*), *námorný* – з найменуваннями, що стосуються людської діяльності (*морская торговля* – *námorný obchod*, *морское право* – *námorné právo*, *морской бой* – *námorná bitka*, *морские силы* – *námorné loďstvo*, *морской офицер* – *námorný dôstojník*), *námornícky* використовується переважно в професійній сфері (*морская служба* – *námornícky*

služba, морские брюки клеш – nátornícke zvonovité pohavice, морская шинель – nátornícky plášť) [14, 334].

У “Словообразовательном словаре русского языка в двух томах” у цій парадигмі наявний один юкстапозит – *море-океан*. Відсутність подібної лексики в словацькій мові спричинена, як нам здається, використанням іменників “море” та “океан” як лексико-семантичних варіантів слова “океан”, функціонування яких залежить від прямого чи переносного значення цієї лексики. Пор.: *океан -a m*
1. *ocean*: Атлантический о. *Atlantický ocean*; воздушный океан *vzdušné more*,
2. *prenes. more*: океан жизни *more života*; разыскать кого-л. в людском океане *nájsť niekoho v ľudskom mori al. v mori ľudí*; о. страстей *more náruživostí* [14, 783].

Кількість словотвірних парадигм другого ступеня деривації у російській мові більша, ніж в українській і словацькій (23/20/8 відповідно). У словотвірному гнізді словацької мови, на відміну від решти, відсутні парадигми з вершинами “моряцький”, “помор’я”, “примор’я”, “морехідний”. Їх лакунарність у структурі словотвірного гнізда словацької мови частково компенсується вживанням описових конструкцій або лексемами з іншим коренем: рос. *поморянин* – укр. *поморянин* – слц. *prímorský obyvateľ, obyvateľ primoria*, рос. *мореходный* – укр. *морехідний* – слц. *plavebný*.

Найчисленнішою з погляду наповнення дериватами є парадигма з вершиною “моряк”, яку формують у російській мові 6 дериватів, у словацькій – 5, а в українській – 4. З-поміж інших парадигм вона виділяється тим, що її компоненти розподіляються на різні частини мови: іменники – рос. *морячок, морячка, военмор*, укр. *морячок, морячка, військмор*, слц. *nátornícka, nátorníctvo*; прикметники – рос. *моряцький*, укр. *моряцький*, слц. *nátornícky*; дієслова – рос. *морячить, оморочить*, слц. *nátorníčiť*; прислівник – слц. *nátornícky*.

Більшість дериватів парадигми з вершиною “моряк” утворена суфіксальним способом. Утім, у структурі словотвірних гнізд російської та української мов наявний композит *военмор / військмор*. Лише у цій парадигмі в російській та словацькій мовах зафіксовано дієслівні деривати *морячить, оморячить, nátorníčiť*.

Словотвірна парадигма з вершиною “морський” у досліджуваних східнослов'янських мовах об'єднує по п'ять лексем. Характерною її ознакою є те, що у процесі словотворення похідні від прикметника *морський* формують переважно композити.

Парадигми, вершинами яких виступають іменники “помор” і “помор’я”, у трьох мовах характеризуються наявністю в їх структурі назв осіб за відношенням до місця проживання, серед яких розмежовуються назви осіб чоловічої та жіночої статі: рос. *поморец – поморка*, укр. *поморець – поморка*, слц. *potoran – potoranika*. Найбільшою є словотвірна парадигма російської мови.

На другому ступені деривації сформовано ад'єктивну парадигму *мореходный / морехідний*, наповнену двома композитами: рос. *мореходность, мореходка*; укр. *морехідність, мореходство*.

Загалом, на другому ступені деривації пасивними, тобто такими, що не залучаються до процесу творення нових лексем, виступають композити

(це пояснюється закономірністю складних слів, низьким рівнем їх словотвірного потенціалу).

Найменшими за кількістю та наповненням виступають словотвірні парадигми третього ступеня деривації. У словотвірному гнізді російської мови таких парадигм дві (*моряцький – по-моряцки, оморячить – оморячиваться*), в українській – одна (*моряцький – по-моряцькому*). Кожна з них формується одним дериватом, тобто дорівнює словотвірній парі. Словотвірне гніздо словацької мови обмежується словотвірними парадигмами другого ступеня деривації.

Глибина аналізованого словотвірного гнізда в споріднених мовах є незначною, оскільки найдовший словотвірний ланцюжок у гнізді російської та української мов об'єднує в собі по чотири деривати: рос. *море – моряк – моряцький – по-моряцки*; укр. *море – моряк – моряцький – по-моряцькому*. У словацькій мові найдовший словотвірний ланцюжок нараховує три деривати: *more – pomoran – pomoranka*. Словотвірні ланцюжки цього гнізда в усіх мовах репрезентують як внутрішньочастиномовну деривацію, так і міжчастиномовний словотвір.

У процесі зіставлення словотвірних гнізд досліджуваних мов нами виявлено:

1) деривати з тотожними основами й суфіксами (*морской – морський – morský, приморський – приморський – primorský, заморський – заморський – zámorský, приморець – primorec, примор'я – primorie*);

2) похідні зі збігом мотиваційних основ за розбіжності формантів (*моряк / моряк – nátoník, мореплаватель – мореплавець / moreplavec, моряцкий / моряцький – nátonícky, мореплавательный – мореплавний – moreplavecký*);

3) у російській та українській мовах – похідні лексеми, а в словацькій – аналітичні конструкції (*мореплавание – plavba po mori, приморець – primorský obyvatel*).

Отже, словотвірне гніздо з вершинним словом “море” в російській, українській і словацькій мовах характеризується незначною розгалуженістю і нараховує порівняно невелику кількість елементів. Воно складається з низки словотвірних парадигм, утворених головним чином на другому ступені деривації, і словотвірних ланцюжків, найбільший з яких налічує 4 деривати в російській та українській мовах та 3 у словацькій. Найменшим за обсягом є словотвірне гніздо словацької мови, оскільки у ній, замість цілої низки наявних у східнослов'янських мовах похідних лексем, широко вживаються описові конструкції, які, звісно ж, не входять до складу гнізда. Найбільшою кількістю ступенів деривації вирізняються словотвірні гнізда російської та української мов.

Склад словотвірних гнізд формують деривати переважно субстантивної та ад'єктивної зон. У межах субстантивної зони домінують локативні назви та найменування осіб.

Більшість дериватів в аналізованих мовах утворена способом конфіксації та основоскладання.

Аналіз словотвірних гнізд, зафіксованих у словниках російської та української мов, дозволяє зробити висновок про динаміку його розвитку. Останнім часом склад

гнізда поповнився інноваціями на зразок *морепродукти, трансморський, алювіально-морський*.

Додаток 1

Словотвірні гнізда російської, української, словацької мов

Рос. – 55 дериватів	Укр. – 51 дериват	Слц. – 29 дериватів
Море	Море	More
морюшко	моренько	morský
морцо	моряк	prímorie
моряк	морячок	prímorský
морячок	морячка	zámorie
морячка	моряцький	zámorský
моряцкий	по-моряцькому	námorník
по-моряцки	військомор	námorníčka
морячить	моряна	námornícky – <i>príd.</i>
оморячить	морянка	námornícky – <i>prisl.</i>
оморячиваться	мористий	námorníctvo
военмор	морський	námorníčiť
моряна	алювіально-морський	námorný
морянка I	військово-морський	nadmorský
морянка II	повітряно-морський	pomoran
морскоой	прибрежно-морський	pomoranka
по-морському	трансморський	pomoranský
военно-морской	замор'я	pomoransko
воздушно-морской	заморський	podmorský
горно-морской	надмор'я	pomorie
трансморской	надморський	pomorník zool.
мористый	помор	moreplavec
мористо	поморец	moreplavecký
взморье	поморка	moreplavectvo
заморский	поморник	moreplavba
по-заморски	поморський	bielomorský
заморье	помор'я	ovociemora
помор	поморянин	severomorský
поморец	поморянець	stredomorský
поморка	поморянка	tichomorský
поморщина	примор'я	
поморский	приморець	
поморье	приморянин	
поморянин	приморський	
поморянка	трансморський	
поморник	узмор'я	
приморник	мореплавання	
приморье	мореплавець	
приморец	мореплавний	
приморский	мореплавність	
море-океан	мореплаводство	
мореплавание	морепродукт	
мореплаватель	моретрус	
мореплавательный	морехідний	

морепродукт моретрясение мореход мореходец мореходство мореходный мореходность мореходка беломор лукоморье североморец североморский	морехідність мореходство мореходець біломорський лукомор'я північноморець північноморський причорноморський	
---	--	--

Література

1. Большой энциклопедический словарь. – М. : Большая Российская энциклопедия, 1998. – 1456 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. Т. В. Бусел]. – К. ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2003. – 1440 с.
3. Винокур Г. О. Заметки по русскому словообразованию / Г. О. Винокур // Винокур Г. О. Избранные работы по русскому языку. – М. : Учпедгиз, 1959. – С. 419–442.
4. Волоцкая З. М. К сопоставительному описанию славянских языков / З. М. Волоцкая // Вопросы языкознания. – 1975. – № 5. – С. 38–54.
5. Карпіловська Є. А. Кореневий гніздовий словник української мови / Є. А. Карпіловська. – К. : Вид-во “Укр. енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2002. – 910 с.
6. Ковалик І. І. Вчення про словотвір / І. І. Ковалик. – Львів, 1958.
7. Лесюк М. Дослідження словотвору на рівні словотвірних гнізд / М. Лесюк // Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника : філологія. – Випуск XV–XVIII. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2007. – 730 с.
8. Тихонов А. Н. Основные понятия русского словообразования / А. Н. Тихонов // Тихонов А. Н. Словообразовательный словарь русского языка в 2-х т. – М. : Русский язык, 1985. – Т. 1. – С. 18–52.
9. Тихонов А. Н. Словообразовательный словарь русского языка в двух томах / А. Н. Тихонов. – М. : Рус.яз., 1990. – Т. 1–2.
10. Шанский Н. М. Краткий этимологический словарь русского языка / Н. М. Шанский, В. В. Иванов. – М. : Учпедгизд., 1961.
11. Krátky slovník slovenského jazyka 4., doplnené a upravené vydanie. – Bratislava : Veda, 2003.
12. Sokolová M. a kol. Morfematický slovník slovenčiny / M. Sokolová. – Prešov : Náuka, 1999. – 530 s.
13. Sokolová M. a kol. Slovník koreňových morfém slovenčiny / M. Sokolová. – Prešov : Prešov. univerzita, 2005. – 584 s.
14. Velký rusko-slovenský slovník. – Bratislava : Vyd. Slov. akad. vied, 1963. – D. 2. – 783 s.

Анотація

Досліджено в порівняльному аспекті словотвірні гнізда з вершинним словом “море” в російській, українській і словацькій мовах, визначено структурно-семантичні особливості словотвірних парадигм та глибину словотвірних ланцюжків, виявлено відмінності у способах творення співвідносних дериватів.

Ключові слова: словотвірне гніздо, словотвірна парадигма, словотвірний ланцюжок, деривація, порівняльний аналіз.

Аннотация

Исследуются в сопоставительном аспекте словообразовательные гнезда с вершинным словом “море” в русском, украинском и словацком языках, определяются структурно-семантические особенности словообразовательных парадигм и глубина словообразовательных цепочек, отмечаются отличия в способах образования соотносительных дериватов.

Ключевые слова: словообразовательное гнездо, словообразовательная парадигма, словообразовательная цепочка, деривация, сравнительный анализ.

Summary

Study in the comparative aspect of word family with the top with the word “sea” in Ukrainian, Russian and Slovak languages are determined by the structural and semantic features of word-building paradigms and depth of word-chains are marked differences in the way of education correlative derivatives.

Keywords: derivational nest derivational paradigm, derivational chain derivation, a comparative analysis.

УДК 811.112.2'07

Школярєнко В.І.,
доктор філологічних наук,
Сумський державний педагогічний університет

ЕТИКЕТНІ ФОРМУЛИ, ВИРАЖЕНІ ІДІОМАМИ РАНЬООНОВОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Постановка проблеми. Однією з найпомітніших ознак сучасної проблемної ситуації в лінгвістиці можна вважати бурхливий розвиток лінгвокультурологічних досліджень. У межах останніх органічно поєднується вивчення власне мовних процесів і різноманітних духовних, психологічних, соціальних та інших виявів людини, яка постійно живе в мові. Разом з тим ще повною мірою залишаються не окресленими розділи діахронічного напрямку досліджень етикетних особливостей спілкування, виражених у фразеологізмах німецької мови. Зокрема, аспекти, пов'язані з вивченням фразеологічного складу раньооноверхньонімецького (рнвн.) періоду, є одними з найменш вивчених. До цього часу не вирішені проблеми етикетної організації мовного матеріалу як мовленнєвого жанру в процесі історичного розвитку, оскільки категорії, опрацьовані з урахуванням сосюрівської дихотомії мова і мовлення, є недостатніми для опису модусу зовсім іншої природи, яким є комунікація.

Аналіз актуальних досліджень. У сучасному українському мовознавстві проблема мовленнєвих жанрів (далі МЖ) залишається, фактично, не опрацьованою. Окремі зауваження і спостереження, висловлені у працях, присвячених дотичним проблемам, цілісного уявлення про категорію мовленнєвого жанру не дають. Разом з тим у низці мовознавчих традицій, зокрема, російській і польській, дослідження МЖ визнаються одними з найактуальніших у сучасній антропо- і комунікативно (прагматично) зорієнтованій лінгвістиці. Зокрема, підкреслюючи значну роль МЖ у людському спілкуванні, А. Вежбіцка зазначала: